

Põhja-Pärnumaa Vallavalitsus
vald@pparnumaa.ee

Teie 16.02.2024 nr 7-2/405-11

Meie 11.04.2024 nr 6-2/24/2980-4

**Seisukoht Sõõrike farmi detailplaneeringu ja
keskkonnamõju strateegilise hindamise
aruande avalikustatud materjalidele**

Teavitasite Keskkonnaametit¹ planeerimisseaduse (PlanS) § 82 lg-te 4 ja 5 ning keskkonnamõju hindamise ja keskkonnajuhtimissüsteemi seaduse (KeHJS) § 41 ja § 37 lg 1 kohaselt Sõõrike farmi detailplaneeringu (DP) eskiisi ja keskkonnamõju strateegilise hindamise (KSH) aruande avaliku väljapaneku (04.03-03.04.2024) ning avaliku arutelu toimumisest. Tingituna segadusest kohaliku omavalitsuse veebilehel avalikustamiseks üles laetud menetluse materjalides, pikendas Keskkonnaamet seisukoha andmiseks menetluse tähtaega kuni 15.04.2024.

DP eesmärk on olemasoleva farmikompleksi laiendamine, kaasajastamine ja biogaasi tootmise kavandamine. Keskkonnaamet edastas DP ja KSH programmi kohta seisukohad 16.03.2023 kirjaga nr 6-5/22/12755-3. KSH programmi etapis edastatud märkustega, mis puudutasid aruande koostamist, on arvestatud või arvestamata jätmist põhjendatud.

Keskkonnaamet on avalikule väljapanekule suunatud materjalidega tutvunud ning esitab järgnevad märkused ja seisukohad:

1. KSH aruande eelnõu punktis 6.7.2. „Mõju põhjaveele“ on käsitletud maksimaalset põhjavee vajadust. Kui ettevõtte vajab Sõõrike farmi põhjaveehaardest ööpäevas maksimaalset 647.8 m³ põhjavett, siis eelnevalt on vajalik läbi viia põhjaveevarude uuring ja varude hindamine, millele järgneb varude kehtestamine. Tegemist on põhjaveehaardega, mis koosneks siis kolmest puurkaevust, põhjaveevõtuga Siluri-Ordoviitsiumi põhjaveekihi, Siluri-Ordoviitsiumi Pärnu põhjaveekogumist. Aluseks on veeseaduse (VeeS) 7. peatükk §-d 203-207. VeeS § 204 lg 1 - põhjaveevaru tuleb hinnata juhul, kui põhjaveehaarde või kehtestatud põhjaveevaruga ala veevõtt ühest põhjaveekihi on suurem kui 500 kuupmeetrit ööpäevas. Põhjaveevaru hindamiseks tehakse hüdroteoloogiline uuring (VeeS § 204 lg 5). Põhjaveevaru hindamisega kaasnevad kulud katab isik, kes taotleb põhjaveevaru hindamist. Kord on kehtestatud keskkonnaministri 15.10.2019 määrusega nr 55 „Põhjaveevaru hindamise kord, nõuded põhjaveevaru hindamise ja hüdroteoloogilise uuringu aruande kohta ning põhjaveevaru kehtestamise aluseks olevate andmete koosseis“. Varud on vaja kinnitada kui põhjaveevõtt on üle 500 m³ ööpäevas, et vältida põhjavee liigvähendamist ning saavutada või säilitada põhjaveekogumi hea seisund (veemajanduskava eesmärk).

¹ Registreeritud Keskkonnaameti dokumendihaldussüsteemis 16.02.2024 nr 6-2/24/2980.

Varude kehtestamise tellijaks võib olla ettevõtte, kelle huvides on kindlustada piisav veevarustus või koordineerib seda kohalik omavalitsus. Sõõrike veisefarmi puurkaevude tootlikkuse hinnang (OÜ IB Steiger töö nr 23/4254) on heaks aluseks olemasoleva kahe puurkaevu töö ja planeeritava puurkaevu kohta, aga märkimata on varude hindamise vajadus maksimaalse veevõtu korral.

2. KSH aruande punktis 6.2.2 „Mürahinnang“ on toodud, et mürahinnangus analüüsiti farmi alal tekkivat tööstusmüra (nt ala sisene sööda- ja sõnnikuvedu, ventilatsiooniseadmed) ja liikluse müra. Tööstusmüra all on toodud järgmine informatsioon: „...päevaste tegevuste korral ei ole lähimatel müratundlikel aladel ette näha müra normtasemete (tööstusmüra piirväärtus 60 dB) ületamist ega ka normtasemete lähedast mürataset või olulisi häiringuid.“ ja järgmises lõigus: „Kuna öised tegevused toimuvad väiksemas mahus ning masinad ei tööta pidevalt, siis ei ole ka öise pideva tööstusmüra normtaseme (piirväärtus 45 dB) ületamist lähimatel müratundlikel aladel ette näha.“ Eeltoodud väidete kinnitamiseks ja tõendamiseks ei ole toodud andmeid müraallikate asukohtade ega parameetrite osas. Samuti ei ole teostatud müratasemete arvutusi, modelleerimisi ning tulemuste analüüsi. Ehk kokkuvõttes ei ole Keskkonnaameti hinnangul tööstusmüra hinnatud. Palume aruandes selgemalt ja üheselt mõistetavalt välja tuua, millele esitatud tulemused ja nendest tehtud järeldused tuginevad.
3. KSH aruande punktis 6.4.6 „Hinnang keskkonnaloa vajadusele“ viidatakse keskkonnaloa künnistele välisõhu saasteainete osas ja on märgitud, et kuna neid künniseid ületatakse, siis on keskkonnaloa saasteainete väljutamiseks välisõhku nõutav. Juhime tähelepanu, et kuna olemasoleval käitisel on juba kehtiv keskkonnakompleksloa ja ületatakse kompleksloa künniseid, siis esitatud informatsioon punktis 6.4.6 on eksitav, kuna käitises on ikkagi kompleksloa nõutav.
4. Punktis 6.4.7.1 „Lõhnainete levik“ on välja toodud järgnev: „Erinevat tüüpi sõnnikuhoidlate lõhnaemissioonid on saadud Saksamaa dokumendist T.Heidenreich „GV-Schlüssel und Emissionsfaktoren Tierhaltung. Ermittlung der Emissionsfaktoren.“, 200818, mille andmeid (Excel fail) kasutati Eesti Keskkonnauuringute Keskuse poolt „Lõhnaaine heitkoguse arvutamise meetodika koostamine“ aruandes ning milles olevad eriheidete kanti ka keskkonnaministri 27.12.2016 määrusesse nr 81. Antud kirjandusallikas näitab lõhnaainete keskmiseks emissiooniks naturaalkoorikuga lehmasõnniku vedelsõnnikuhoidlast 1 OU/s*m² ning tahesõnnikuhoidlast 3,3 OU/s*m². Vastavalt keskkonnaministri 14.12.2016 määruse nr 66 „Looma- ja linnukasvatusest välisõhku väljutatavate saasteainete heidete mõõtmise ja arvutusliku määramise meetodid“ Lisa tabelile 5 väheneb varikatusega hoidla puhul ammoniaagi heide 50% võrreldes katmata tahesõnnikuhoidlaga. Kuna ammoniaak on peamine loomakasvatusest lenduv lõhnaaine, siis on sellest tulenevalt varikatusega tahesõnnikuhoidla lõhnaainete emissioon 1,65 OU/s*m².“

Keskkonnaministri 27.12.2016 määrus nr 81 on alates 14.07.2023 kehtetu, 06.07.2023 võeti vastu kliimaministri määrus nr 37 „Lõhnaaine esinemise hindamise kord, hindamisele esitatavad nõuded ja lõhnaaine esinemise häiringutasemed“ (edaspidi määrus nr 37). Määrus nr 37 § 2 lg 1 sätestab, et häiringutaseme võimaliku ületamise kohta hinnangu andmise otsustamise korral tuleb hinnata lõhnaaine esinemist referentsmeetodiga. Nimetatud määruse § 2 lg 2 sätestab, et lõhnaaine esinemise häiringutase vastuvõtja juures loetakse ületatuks enam kui 15% aasta lõhnatunni korral, kui referentsmeetodina kasutatakse eraldi või omavahel kombineerituna järgmisi standardeid:

- 1) standardit EVS-EN 13725;
- 2) standardit EVS-EN 16841-1;
- 3) standardit EVS 886-1;
- 4) muid samaväärseid rahvusvahelisi või Euroopa standardiorganisatsiooni standardeid.

Määrus nr 37 § 3 lg 2 sätestab, et käesoleva määruse lisas esitatud lõhnaühikud on ligikaudsed ning käitistel on õigus oma eriheiteid täpsustada, kasutades selleks käesoleva määrusega kooskõlas olevat standardiseeritud metoodikat. Saksa standardi "*VDI-Standard: VDI 3894 Blatt 1: Emissionen und Immissionen aus Tierhaltungsanlagen Haltungsverfahren und Emissionen Schweine, Rinder, Geflügel, Pferde, 2011*" kohaselt on veiste vedelsõnniku puhul katmata hoidlast lõhnaaine eriheide 3 OU/s/m², loomuliku kooriku puhul on lõhnaaine heitkoguste vähendamise ulatus 30-80% (sõltub kooriku paksusest ja tihedusest). Antud standardi puhul on veiste tahesõnnikuhoidlast lõhnaaine eriheide 3 OU/s/m² ja antud standardi kohaselt ei vähene lõhnaheide tahesõnnikuhoidla katmisel. Sõõrike farmi KSH aruandes kasutatud lõhnaaine esinemise hindamisel ei ole kasutatud standardiseeritud metoodikat. Tulenevalt eelnevast tuleb Sõõrike farmi KSH aruandes esitada lõhnaaine esinemise hinnang kasutades määrusega nr 37 kooskõlas olevat standardiseeritud metoodikat.

5. KSH aruande punktis 6.8 „Alternatiivide võrdluse kokkuvõte“ tabelis 6.21. „Alternatiivide võrdluse kokkuvõte“ ei ole käsitletud lõhna mõju ning müra mõju kokkuvõttes alternatiiv 1 puhul tööstusmüra mõju (pole ka hinnatud aruande eelnõu punktis 6.2.2 „Mürahinnang“).
6. DP-s ja KSH aruandes on mitmes kohas välja toodud, et biogaasi plaanitakse toota peamiselt vedelast veisesõnnikust, veise tahesõnnikust, muudest sõnnikutest, toidujäätmetest, teravilja kuivatuse jääkidest ning loomapidamisest üle jäävast riknenud silost. Toidujäätmete päritolu kirjeldus ei ole leitav. Keskkonnaamet juhib tähelepanu asjaolule, et toidujäätmed tuleb käidelda keskkonnasõbralikult ning biolagunevatest jäätmetest kääritusjäägi biogaasi tootja peab oma tegevuses lähtuma keskkonnaministri 10.05.2016 määrus nr 12 „Nõuded biolagunevatest jäätmetest biogaasi tootmisel tekkiva kääritusjäägi kohta“ sätestatud nõuetest.

Lugupidamisega

(allkirjastatud digitaalselt)

Helen Manguse

juhataja

keskkonnakorralduse büroo

Karl Markus Wahlberg 5885 7049 (keskkonnakorraldus)

karl.wahlberg@keskkonnaamet.ee

Marilin Ait 5680 8518 (keskkonnakompleksluba, vesi)

marilin.ait@keskkonnaamet.ee

Marlen Raska 5680 5915 (välisõhk)

marlen.raska@keskkonnaamet.ee

Tea Pärnik 5695 0192 (jätmed)

tea.parnik@keskkonnaamet.ee